

Минів Р. М.,
канд.екон.наук., доцент кафедри менеджменту,
Львівський національний університет ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С. З. Гжицького, м. Львів

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Для того, щоб ефективно розвивати економіку країни та підвищувати рівень життя, державні органи влади повинні намагатися створити та підтримувати сприятливі умови, що впливає на рівень продовольчої безпеки. На даний момент є багато факторів, які негативно впливають на українську економіку, і проблема полягає в інвестиційній активності, в тому числі в агропромисловому комплексі. Додаткове інвестування у привабливий вітчизняний агропромисловий комплекс, безперечно, створить передумови для вирішення проблеми підвищення рівня продовольчої безпеки.

З метою забезпечення ефективного використання інвестиційних ресурсів необхідно : враховувати специфіку інвестиційної діяльності в сільському господарстві; створити сприятливі умови задля своєчасного залучення необхідної кількості інвестиційних ресурсів у галузь (удосконалити чинну законодавчу базу з питань інвестиційної діяльності; формування джерел фінансування для забезпечення розвитку потреб сільського господарства; активізувати науково-технічні розробки та приділити велику увагу дослідженню взаємозв'язку інвестицій та інновацій; зміцнити виробничу і соціальну інфраструктури у селах); здійснювати своєчасний аналіз та оцінку ефективності інвестиційних ресурсів; вміти розпізнавати слабкі сторони господарської діяльності підприємства і визначати перспективи його подальшого розвитку[1].

Сприяючи реалізації інвестиційних проєктів, держава вирішує не лише економічні, а й соціальні проблеми. Пріоритетні інвестиційні проєкти, які повинні підтримуватися органами влади в рамках реалізації інвестиційної політики, потребують вирішення двох основних завдань: визначення основних напрямів інвестиційної діяльності в агропромисловому комплексі держави та вибіркова реалізація інвестиційних проєктів, що сприяють підвищенню продовольчої безпеки в рамках державно-приватного партнерства (ДПП).

Ефектом забезпечення продовольчої безпеки є наявність синергетичного ефекту під час реалізації інвестиційних проєктів в агропромисловому комплексі, що виражається у комплексному покращенні економічних, соціальних та екологічних цілей. Ефективність оцінюється за допомогою заздалегідь визначеної системи показників. Коефіцієнт ефективності забезпечення продовольчої безпеки є сумою середньозважених оцінок параметрів, що визначають різні складові ефективності реалізації інвестиційного проєкту.

Основним показником оцінки ефективності інвестиційних проєктів, які передбачають державну або регіональну фінансову підтримку, є бюджетний ефект – основний показник бюджетної ефективності, що використовується для обґрунтування рішення про фінансування проєкту, який найчастіше

визначається як різниця між притоками та відтоками бюджетних коштів з урахуванням дисконтування [2, с. 41].

Виходячи з пріоритетів стратегії продовольчої безпеки, пріоритетними інвестиційними проєктами, що реалізуються в державному агропромисловому комплексі, є наступні: підвищення технологічного рівня агропромислової бази; технічна та технологічна модернізація діючих установок аграрних підприємств та введення їх в експлуатацію; підвищення рівня конкурентоспроможності аграрних підприємств, як на національному, так і на глобальному ринках; врахування екологічного спрямування аграрного виробництва у процесі модернізації діючих та будівництві нових виробничих комплексів.

Оскільки бюджетних коштів недостатньо для реалізації всього, що представлено в базі даних проєкту, необхідно вирішувати проблему оптимального використання бюджету, виходячи з пріоритетів, які визначають економічну ефективність витрат, щоб досягти прийняттого рівня бюджету інвестиції та продовольчої безпеки. За цими критеріями інвестиційні проєкти є пріоритетними для реалізації, тобто виникає проблема оптимізації за двома критеріями та завдання підвищення рівня продовольчої безпеки для забезпечення найвищого рівня віддачі бюджетних коштів у процесі їх вирішення.

Для вирішення цієї проблеми існує стандартна двокритеріальна процедура моделювання. Процедура знаходження двокритеріальної цільової функції для заданої оптимізаційної задачі включає наступні кроки:

1. Відбір і реалізація інвестиційних проєктів, які позитивно впливають на продовольчу безпеку, тому підтверджується їх співфінансування з бюджету.

2. Визначається ліміт бюджетного обмеження, який буде розподілено між всіма проєктами, що пройшли процедуру відбору.

3. Виявляється розмір дефіциту в розрізі окремих видів аграрної продукції. Отримані значення розміщують у відповідну групу виходячи з 15% шкали пріоритетів, у ці інтервали також розподіляються всі минулі відібрані інвестиційні проєкти. Виходячи з цього, ті інвестиційні проєкти, які потрапили до однієї групи, матимуть і однаковий пріоритет реалізації.

4. Ранжуються за зростанням пріоритетів інвестиційні проєкти, що входять у відповідні інтервали.

5. Перерозподіляються ліміти бюджетних обмежень інвестиційних проєктів нижчого пріоритету, виходячи з можливості досягнення цільових орієнтирів підвищення рівня продовольчої безпеки.

Зростання рівня продовольчої безпеки нерозривно пов'язане зі збільшенням інвестиційної активності господарюючих суб'єктів в АПК. Механізм державної підтримки пріоритетних інвестиційних проєктів доцільно здійснювати в рамках ДПП, проте його ефективне використання потребує вирішення низки проблем, таких як: активізація роботи державних інституцій з метою формування якнайширшої бази інвестиційних проєктів, що сприятимуть підвищенню рівня продовольчої безпеки; необхідність подальшої оптимізації нормативно-правової бази, що регулює взаємодію держави та приватних інвесторів у рамках державно-приватного партнерства, що уможливило формування інституційна основа для узгодження інтересів економічних агентів

у процесі вибору та реалізація пріоритетних інвестиційних проєктів; розроблення системи адміністративно-економічних заходів, спрямованих на заохочення суб'єктів господарювання до участі в реалізації соціально важливих проєктів, що сприяє вирішенню їх ефективності, наприклад, через розвиток індустріальних парків, спеціальних економічних зон, лібералізацію податкового законодавства, що зменшує адміністративний тиск на бізнес; розширення переліку стратегічних напрямків використання коштів ДПП агропромислового комплексу, а також форми його реалізації не тільки з масштабними проєктами.

Вважаємо, що гарантуванню продовольчої безпеки України будуть сприяти такі кроки: припинення воєнних дій та розмінування сільськогосподарських угідь; завершення земельної реформи та визнання АПК однією з пріоритетних галузей національної економіки; залучення інвестицій у продовольчу сферу та її кредитна підтримка; розвиток державно-приватного партнерства, організаційно-правових форм приватної власності, агропромислової інтеграції та кооперації, що дозволить використовувати переваги широкомасштабного виробництва; наближення до світових нормативів стандартизації та сертифікації продукції сільськогосподарської та харчової промисловості, що дозволить не тільки вийти національним виробникам на світові ринки збуту, але й підвищить якість споживання [3, с. 52]; збільшення розмірів заробітної плати та соціального забезпечення населення, що збільшить економічну доступність багатьох товарів продовольства для населення; активізація виробництва екологічно чистих продуктів харчування; вирішення проблем фінансового, матеріально-технічного, кадрового, наукового та інформаційно-консультативного забезпечення; забезпечення вільного доступу всього населення до наявних продуктів харчування тощо [4].

Тому, на нашу думку, у вирішенні вище наведених проблем, можна створити основу для реального підвищення ефективності функціонування вітчизняного агропромислового комплексу та підвищення конкурентоспроможності вітчизняних аграрних підприємств на світових ринках.

Список використаних джерел

1. Попова О., Коцюбинська Л., & Скубій О. (2023). Інвестиційна діяльність в сільському господарстві в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*, (54).
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-49>
2. Минів Р. М., Івашків В. О., Мокрицька Г. М. Особливості методики оцінки бюджетної ефективності інвестиційних проєктів. *Науковий вісник ЛНУВМБ ім. С.З. Гжицького. Серія: Економічні науки*. 2021. Т. 23 (98). С. 40-44.
DOI <https://doi.org/10.32718/nvlvet-e9806>
3. Станкевич Ю. Ю. Характеристика споживчої поведінки вітчизняних домогосподарств. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*, 2014. Вип. 7(1) С.49-52.
4. Крилов, Д. В. (2023). Проблеми забезпечення продовольчої безпеки України в сучасних умовах. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, (7).
<https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-03-07>